

Bruxelles, den 7.2.2019
COM(2019) 59 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Midtvejsevaluering af Fiscalis 2020-programmet

{SWD(2019) 15 final}

1. BAGGRUND

Fiscalis 2020-programmet blev fastlagt ved [forordning \(EU\) nr. 1286/2013](#)¹ som et flerårigt handlingsprogram til forbedring af virkemåden for beskatningssystemer i EU. I overensstemmelse med artikel 17, stk. 1 og 2, blev der bestilt en ekstern undersøgelse til støtte for midtvejsevalueringen af programmet. Der redegøres for resultaterne af undersøgelsen, som udgør grundlaget for denne rapport, i vedlagte arbejdsdokument.

Formålet med midtvejsevalueringen var at vurdere Fiscalis 2020-programmet siden lanceringen den 1. januar 2014 frem til halvvejs gennem gennemførelsen (31. december 2017). I evalueringen blev der taget hensyn til programmets fulde spektrum af finansierede aktiviteter og interessenter.

Formålet med denne rapport er at kortlægge de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af programmets mål, effektiviteten af ressourceudnyttelsen og programmets merværdi på EU-plan. Rapporten behandler endvidere forenkling og målenes fortsatte relevans samt programmets bidrag til EU's prioriterede mål om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst.

2. RELEVANS

Fiscalis 2020 bygger videre på tidligere udgaver af programmet, der har eksisteret i over 25 år. Det gør det muligt at sikre en konsekvent gennemførelse af EU-retten på skatteområdet i lyset af de aktuelle udfordringer ved at sikre informationsudvekslingen og støtte det administrative samarbejde og skattemyndighedernes administrative kapacitet. I øjeblikket deltager 34 lande i programmet: 28 EU-medlemsstater og seks kandidatlande og potentielle kandidatlande².

Programmet har kørt så længe, at det for de fleste interessenter ikke giver mening at vurdere, hvordan situationen var, før det blev indført. De fælles IT-systemer, dvs. de europæiske informationssystemer, der tegner sig for omkring 75 % af programmets disponible midler, har været en fast del af skattelandskabet på nationalt plan og EU-plan gennem mange år. De **nationale skattemyndigheder** er enige om, at Fiscalis 2020-programmet er både nødvendigt og relevant, og at det imødekommer reelle behov og bekymringer. Programtiltagene er værdsat, og imødekommer generelt myndighedernes behov. Især netværkssamarbejde og udveksling af idéer er højt værdsat og betragtes som centrale aspekter i alle programaktiviteter. Behovet for og relevansen af de fleste europæiske informationssystemer er indlysende, idet de i mange tilfælde sikrer den helt afgørende udveksling af oplysninger i henhold til EU-retten. Interessenterne er også meget glade for støtteaktiviteter såsom IT-kurser.

Ser man på de behov, der ligger til grund for systemerne til udveksling af oplysninger, imødekommer systemer som "mini-one-stop-shoppen" behovet for en effektiv udveksling af oplysninger med henblik på et velfungerende indre marked. De imødekommer også behovet for at indføre systemer, der reducerer myndighedernes ressourcebehov og skatteydernes administrative byrde. Interessenterne påpeger f.eks., at mini-one-stop-shoppen blev udviklet specifikt for at muliggøre gennemførelsen af ny momslovgivning uden at pålægge yderligere

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1286/2013 af 11. december 2013 om fastlæggelse af et handlingsprogram til forbedring af virkemåden for beskatningssystemer i Den Europæiske Union for perioden 2014-2020 (Fiscalis 2020) og om ophævelse af beslutning nr. 1482/2007/EF.

² Albanien, Bosnien-Hercegovina, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro, Serbien og Tyrkiet.

administrative byrder. De gennemsnitlige omkostninger til udvikling af dette system beløb sig i til 2,5 mio. EUR pr. medlemsstat. En af fordelene ved systemet er, at det distribuerer momsindtægter på over 3 mia. EUR pr. år med en stigning på ca. 15 % pr. år. De fleste EU-medlemsstater har nettoindtægter fra "mini-one-stop-shoppen".

Uden denne Fiscalis-aktivitet, der har tilvejebragt vigtige kanaler til udveksling af oplysninger, ville det helt sikkert være nødvendigt at finde tilsvarende løsninger til at imødekomme de eksisterende behov og problemer. Det er desuden usikkert, om det rent faktisk var muligt at gennemføre sådanne systemer uden en fælles koordineringsramme eller finansieringskilde som Fiscalis.

Selv om de nationale skattemyndigheder er de primære modtagere af midler under Fiscalisprogrammet, er mange **erhvervsdrivende** også inddraget som brugere af en række af de europæiske informationssystemer og uddannelsesmoduler og undertiden som deltagere i specifikke fælles tiltag. Forenklede procedurer og en ensartet og forudsigelig anvendelse af EU-retten er vigtige aspekter for både erhvervsdrivende og skattemyndigheder. Der er mange aktiviteter i programmet med fokus på disse problemstillinger. Fiscalisprogrammet er generelt relevant for erhvervsdrivende, fordi dets prioriteter og aktiviteter er i overensstemmelse med virksomhedernes underliggende behov og rettet mod deres særlige problemer.

Der er kun begrænset dokumentation for, at **offentligheden** har kendskab til programmet eller dets virkninger. Programmet har indirekte fokus på problemer, som er meget relevante for europæiske borgere, og hvor EU-tiltag betragtes som nødvendige. Programmet forbedrer navnlig europæiske borgeres liv ved at fremme en korrekt og effektiv forståelse og håndhævelse af skatteretten i de deltagende lande. De seneste afsløringer i form af "Panamapapirerne" har haft indflydelse på borgernes opfattelse af skattespørgsmål, og dette emne er kommet højt på dagsordenen. Emner såsom bekæmpelse af skattesvig, skatteunddragelse og aggressiv skatteplanlægning og sikring af en retfærdig og ensartet anvendelse af skattereglerne er blevet mere relevante for europæiske borgere og lokalsamfund.

3. VIRKNINGSFULDHED

De specifikke mål for Fiscalis 2020 er at støtte bekæmpelsen af skattesvig, skatteunddragelse og aggressiv skatteplanlægning samt gennemførelsen af EU-retten på skatteområdet. Dette gøres ved at sikre udvekslingen af oplysninger, styrke det administrative samarbejde og udbygge de deltagende landes administrative kapacitet med henblik på at hjælpe med at reducere skattemyndighedernes administrative byrde og skatteydernes opfyldelsesomkostninger.

De europæiske informationssystemer spiller en grænseoverskridende rolle. Der anvendes i øjeblikket 25 fælles IT-systemer på en række grænseoverskridende områder såsom direkte beskatning og indirekte beskatning samt støttearkitektur og -applikationer. Da udveksling af oplysninger er et middel til at nå andre mål – vigtigst af alt – inden for bekæmpelsen af skattesvig, skatteunddragelse og aggressiv skatteplanlægning samt gennemførelsen af EU-retten på skatteområdet, har de europæiske informationssystemer bidraget kraftigt til alle disse mål. Mange af systemerne er også tilgængelige for erhvervsdrivende, der får lettere ved indsende og modtage information, og de letter således rapporteringsbyrden.

Med hensyn til **støtten til bekæmpelsen af skattesvig, skatteunddragelse og aggressiv skatteplanlægning** viser den tilgængelige dokumentation, at de eksisterende værktøjer og samarbejdsfora til udveksling af oplysninger kan yde et væsentligt bidrag til målet.

Dokumentationen viser ikke kun en stigende anvendelse af fælles IT-systemer som helhed, men også overbevisende historier, der forklarer, hvordan de forenkler myndighedernes daglige arbejde. Bidragene har været stærkest inden for bekæmpelse af skattesvig og skatteunddragelse i forbindelse med moms og punktafgifter (for europæiske informationssystemer såsom mini-one-stop-shoppen, momstilbagebetaling, systemet til kontrol af punktafgiftspligtige varers bevægelser (EMCS), elektroniske momsformularer eller momsinformationsudvekslingssystemet (VIES)). Bidragene var ikke så stærke for det mindre antal IT-systemer på området for direkte beskatning (f.eks. skatteregistreringsnummeret på Europa-portalen eller dataformidlingssystemet), da anvendelsesområdet er mere begrænset og således også kendskabet hertil, deltagelsen heri eller anvendelsen heraf.

Med hensyn til **støtten til gennemførelsen af EU-retten på skatteområdet** ved at sikre udvekslingen af oplysninger har programmet spillet en helt afgørende rolle med hensyn til at hjælpe medlemsstaterne med at kommunikere med hinanden på en sikker og effektiv måde på områder af fælles interesse og har derfor forbedret samarbejdet mellem medlemsstaterne. Dette aspekt af målet tegner sig for en stor del af de prioriterede projekter i de årlige arbejdsprogrammer, og evalueringen viste, at der navnlig var gode resultater inden for støtte til udveksling af oplysninger og samarbejde som krævet i moms- og afgiftslovgivningen.

Med hensyn til **støtten til administrativt samarbejde mellem skattemyndighederne** har denne primært taget form af fælles tiltag, om end de omfatter en bred vifte af emner og typer af tiltag. Programmet har spillet en væsentlig rolle i styrkelsen af samarbejdet mellem skattemyndighederne i medlemsstaterne og andre deltagende lande. Dokumentationen herfor er mest overbevisende inden for indirekte beskatning (især moms og punktafgifter), hvor EU's kompetence er stærkest og programaktiviteten derfor er tilsvarende høj. Direkte administrativt samarbejde i form af multilaterale kontrolforanstaltninger og deltagelse i administrative undersøgelser er også kategoriseret under dette mål. Som en af de mest populære aktionstyper (over 3 000 embedsmænd deltog i disse aktioner i 2014-2017) viser de multilaterale kontrolforanstaltninger med stor tydelighed, at praktisk administrativt samarbejde ikke kun finder sted, men at det også er effektivt. De multilaterale kontrolforanstaltninger har resulteret i en konsekvent inddrivelse af skatteindtægter og øget overholdelse, og disse er blevet understøttet af en koordinationsgruppe, som har bidraget til at harmonisere arbejdspraksis og opbygge tillid.

I lyset af forskellene landene imellem, videnhullerne og de stadigt skiftende skattepolitiske rammer skal programmet **støtte opbygningen af den nationale administrative kapacitet**. Dette er sket gennem forskellige typer fælles tiltag samt Europa-Kommissionens målrettede tekniske bistand. De e-læringsmoduler, der er udviklet under programmet, har også til formål at opbygge de deltagende embedsmænds kapacitet.

4. EFFEKTIVITET

Fiscalis 2020-programmet har et budget på 223 mio. EUR, og der er bevilget 124 mio. EUR i perioden 2014-2017 (56 % af det samlede disponible budget). Fiscalisprogrammet forvaltes efter den direkte metode, og Kommissionen har således ansvaret for forvaltningen og koordineringen heraf. Aktiviteterne finansieres primært gennem tilskud (navnlig fælles tiltag) og indkøb (navnlig de europæiske informationssystemer og den tekniske udvikling af e-læringsmodulerne).

Den største del af Fiscalis-budgettet støtter udvikling, drift og vedligeholdelse af de **europæiske informationssystemer**, som tegner sig for 74,7 % af det bevilgede budget. Det er vanskeligt at kvantificere, endsize sætte tal på, de konkrete fordele ved IT-systemerne.

Dataene gør det ikke muligt at sondre mellem de fleste af de forskellige systemer for at sammenligne omkostningerne med den dokumenterede effektivitet. Et af de vigtigste resultater af evalueringen er imidlertid, at der blev sat størst pris på den horisontale karakter af strukturen og systemerne for indirekte beskatning såsom momsinformationsudvekslingssystemet, systemet til kontrol af punktafgiftspligtige varers bevægelser og mini-one-stop-shoppen, der ofte indebar betydelige besparelser for skattemyndigheder og erhvervsdrivende.

Fælles tiltag under Fiscalis 2020-programmet tegnede sig for i alt 15,3 % af det bevilgede budget i de første fire år af programmet. De giver nationale tjenestemænd adgang til en platform og midler til at tilrettelægge møder om emner af fælles interesse, og de handler derfor i bund og grund om at fremme samarbejde. Sigtet med dette samarbejde er at udveksle idéer og praktiske erfaringer, udforske vanskelige emner, den nye teknologiske udvikling, forretningsløsninger og IT-strategier, at tilpasse sin forståelse af lovgivningen og praksis eller at tilskynde til ændringer i nationale politikker. Tilgængelige data for de første fire år af programmet viser, at et stort antal personer (hvoraf størstedelen er skatteembedsmænd) deltager i programmet hvert år, og dette antal har været forholdsvis stabilt over tid. Som i den foregående finansieringsperiode har der været ca. 4 000 individuelle deltagere pr. år under det nuværende program. Omkostningsstrukturen varierer kun lidt mellem de forskellige typer af tiltag, hvortil der ydes støtte (fra projektgrupper, arbejdsbesøg, workshopper og seminarer til multilaterale kontrolforanstaltninger og andre tiltag). De gennemsnitlige omkostninger pr. deltager pr. aktion for alle typer af fælles tiltag (med undtagelse af eksperthold) er ca. 875 EUR, hvilket er i overensstemmelse med lignende programmer.

Uddannelsesaktiviteter under Fiscalis 2020-programmet udgør i alt 3,2 %³ af det bevilgede budget indtil nu. Da omkostningerne til udvikling af uddannelsesmoduler i vid udstrækning er en engangsinvestering, stiger deres effektivitet og den værdi, man får for pengene, i takt med hver yderligere deltager, da omkostningerne ved en bredere deltagelse er meget små, om overhovedet nogen. Et stigende antal nationale embedsmænd har deltaget i uddannelsesmodulerne og downloadet materiale fra det offentlige område, hvilket viser, at der er et behov, og Fiscalis 2020-uddannelsesmateriale opfylder dette behov. Flagskibsproduktet under denne programkomponent er e-læringspakken om moms (VAT eLearning), der består af 12 kurser. Omkring 46 700 embedsmænd har modtaget uddannelse i perioden 2014-2017 under Fiscalis 2020. E-læringsmodulerne er også blevet downloadet 34 950 gange fra Europa-webstedet, primært af faglige sammenslutninger eller multinationale selskaber. Baseret på skøn fra de interessenter, der har downloadet modulerne fra EUROPA-webstedet, har potentielt 420 000 personer deltaget i de Fiscalis-finansierede uddannelsesmoduler.

Selv om **forenkling** ikke er et mål i sig selv i Fiscalis 2020-programmet, støtter programmet andre initiativer, der sigter mod at forenkle og modernisere det europæiske skattelandskab. Den IT-arkitektur, der understøtter udvekslingen af oplysninger mellem skattemyndighederne (dvs. det fælles kommunikationsnet og forskellige typer e-formularer), bidrager til at forenkle procedurerne, og der skal således bruges mindre tid på at behandle forespørgsler.

Der blev opnået en række effektivitetsgevinster i form af **synergier** mellem Fiscalis 2020- og Told 2020-programmerne. Selv om politikområderne for de to programmer er forskellige, har de samme fokus på at give myndighederne mulighed for at samarbejde og udveksle oplysninger. Disse ligheder har skabt muligheder for synergier både i form af administrative

³ De resterende 6,8 % af de forpligtede udgifter er blevet brugt til undersøgelser til støtte for analyse og yderligere forberedende arbejde.

ordninger og fælles arbejde, herunder krydsfertilisering og fælles finansiering af fælles komponenter såsom IT-systemer og samme tilgange til menneskelig kapacitetsopbygning og uddannelse. De fleste af de potentielle synergier har været på centralt programforvaltningsplan og inden for integrerede IT-systemer. I betragtning af den nøje afstemte programforvaltning er der identificeret en række områder for potentielle synergier og udveksling af oplysninger inden for udvikling af europæiske informationssystemer, og den flerårige strategiske plan for europæiske informationssystemer på toldområdet skaber grundlag for udvikling og gennemførelse af en tilsvarende flerårig strategisk plan for beskatning.

Med hensyn til indholdet af de to programmer er der en bemærkelsesværdig undtagelse på punktafgiftsområdet, hvor kompetencen ofte er delt mellem de nationale told- og skattemyndigheder, og hvor der i de to programmer er udtrykkeligt fokus på at identificere områder af fælles interesse og arbejde sammen for at undgå punktafgiftsrelateret svig.

5. SAMMENHÆNG

Programmet **hænger internt sammen**, og der er en høj grad af overensstemmelse mellem interventionslogikken, program mål og prioriteter og projekter i det årlige arbejdsprogram. Programudformningen er måldrevet, hvilket betyder, at alle tiltag under programmet skal være rettet mod de mål, der er opstillet i forordning (EU) nr. 1286/2013. Programtiltagene er fastlagt i overensstemmelse med de generelle, specifikke og operationelle mål og den mest hensigtsmæssige gennemførelsesmetode.

Med hensyn til **ekstern sammenhæng** er der en stærk sammenhæng mellem programmet og Europa 2020-strategien, som det fremgår af relevante tiltag og aktiviteter. Programaktiviteterne støtter gennemførelsen af EU's skattepolitik, navnlig bekæmpelsen af skattesvig, skatteunddragelse og aggressiv skatteplanlægning. Dette gør det lettere at begrænse de konkurrenceforvriddninger og forstyrrelser af det indre marked, der kan opstå som følge af interaktionen mellem skattesystemerne i de 28 medlemsstater.

Kandidatlandenes og de potentielle kandidatlandes deltagelse er generelt positiv, og der er klar dokumentation for, at de deltager aktivt. Indtil videre har seks lande uden for EU, som er involveret i programmet, deltaget i programmets fælles aktioner, og de har endog anvendt nogle af IT-systemerne, hvis det har været tilladt. Der er imidlertid mulighed for at inddrage dem yderligere.

På et område synes der at mangle en stærk ekstern sammenhæng, nemlig for så vidt angår komplementariteten med andre EU-initiativer ud over Told 2020-programmet. Selv om karakteren af programmets mål og aktiviteter peger i retning af potentielle synergier med en række andre programmer og projekter, er der kun blevet identificeret to eksempler på praktisk koordinering, nemlig med støtteprogrammet for strukturreformer og med TAXEDU-pilotprojektet finansieret af Europa-Parlamentet. Dette understreger, at der er muligheder, som ikke udnyttes godt nok i dag. Der er derfor behov for en yderligere koordineringsindsats mellem de forskellige tjenestegrene i Kommissionen og andre institutioner, således at potentialet i eksisterende programmer kan udnyttes fuldt ud.

6. EU-MERVÆRDI

Fiscalis 2020-programmet og de forskellige typer af finansierede aktiviteter øger værdien de nationale myndigheders og de erhvervsdrivendes arbejde ved at skabe klare **effektivitetsgevinster og stordriftsfordele**.

De **europæiske informationssystemer**, der støttes af Fiscalisprogrammet, har resulteret i væsentlige omkostningsbesparelser for de nationale myndigheder – om end de er vanskelige at kvantificere – i form af reducerede omkostninger til IT og menneskelige ressourcer i forhold til et scenarie uden EU-tiltag. Centralt udviklede systemer er billigere at udvikle og gennemføre end 28 individuelle nationale systemer, og der er heller ingen omkostninger til at sikre interoperabilitet mellem landene. Hvis systemerne er delt mellem EU og nationale komponenter, sikrer programmet, at IT-systemerne sammenkobles og arbejder effektivt sammen. Ved at give medlemsstaterne mulighed for at samarbejde på områder af fælles interesse skaber IT-samarbejdet ligeledes mulighed for at opnå stordriftsfordele. Hovedformålet med IT-samarbejdet er at gennemføre fælles IT-systemer (udvikling af software, IT-løsninger og -komponenter og testning) gennem en samling af ressourcer på formelt plan inden for rammerne af et afbalanceret ejerskab mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

Fælles tiltag, navnlig workshoper, arbejdsbesøg og projektgrupper, bidrager til udvekslingen af oplysninger og erfaringer, skaber muligheder for netværkssamarbejde og øger forståelsen af fælles problemer og løsninger, ud over hvad der ellers ville have været muligt. Det er også værd at bemærke den rolle, der spilles af ekspertholdene, som er et nyt element i programmet med en struktur, der giver mulighed for et styrket samarbejde mellem medlemsstaterne om komplekse projekter med en høj grad af engagement blandt deltagerne. De betragtes af de fleste medlemsstater som et interessant og nyttigt værktøj til at tilpasse og koordinere deres arbejde, navnlig inden for IT-løsninger. Høring og netværkssamarbejde med kolleger fra andre lande gennem fælles tiltag blev betragtet som et supplement til initiativer på nationalt plan, der bidrager til at opbygge forbindelser og tillid og støtte udvekslingen af erfaringer og viden. I en række lande har fælles uddannelsesaktiviteter også sparet myndighederne tid og penge gennem fælles udvikling og levering af uddannelse, som ellers ikke ville have været til rådighed.

Der er ligeledes blevet identificeret et klart samspil mellem nationale tiltag og EU-tiltag inden for rammerne af programmet. De nationale programkoordinatorer, der deltog i høringen, var enige om, at Fiscalis gør det muligt at gribe ind, ud over hvad de deltagende lande vil kunne opnå alene. Dette spænder fra aktiviteter såsom administrativt samarbejde – hvor programtiltag styrker nationale processer – til etablering af platforme for læring om og koordinering af gennemførelsen af EU-retten (for kandidatlande og potentielle kandidatlande – tilpasning til gældende EU-ret).

Bæredygtigheden af programresultater og -output er generelt høj. Dette omfatter mere immaterielle fordele (såsom styrket netværkssamarbejde og forbindelser) og materielle resultater (herunder værktøjer, metoder osv.), navnlig i relation til en forbedring af de nationale myndigheders menneskelige kapacitet. De hørte interessenter var ikke desto mindre enige om, at det var vigtigt at **videreføre programmet fremover**. Dette er meget vigtigt for at sikre bæredygtigheden af de europæiske informationssystemer, der støttes under programmet, og for at undgå den potentielle negative indvirkning, som en reduktion eller indstilling af finansieringen ville have på disse IT-systemer. Generelt konstateres det i evalueringen, at det er nødvendigt at opretholde støtten til etablerede IT-systemer for at sikre den udviklede informationsudvekslingsstruktur samt de mange platforme, der omfatter centrale komponenter, som forvaltes af Kommissionen.

7. KONKLUSIONER

Resultaterne af evalueringen bekræfter **relevansen** af de Fiscalis-specifikke mål, idet der identificeres klare behov for en sikker og hurtig udveksling af oplysninger, samarbejde mellem skattemyndigheder og styrkelse af den administrative kapacitet. Disse behov skyldes det stigende omfang af EU's lovgivning og initiativer, problemernes grænseoverskridende karakter og det stadige behov for konvergens mellem landene. Der er generel enighed blandt de hørte aktører om, at programmet er nødvendigt for at lette denne udveksling og dette samarbejde, og at det ikke ville være muligt at føre ambitiøse EU-politikker uden denne støtte. Programmets rolle med hensyn til at fremme konvergens mellem tilgange, administrative procedurer og regler er derfor yderst relevant.

Takket være programmets tre primære aktivitetstyper (europæiske informationssystemer, fælles tiltag og uddannelse) har det været **effektivt** med hensyn til at styrke samarbejdet mellem skattemyndighederne i EU-medlemsstaterne og i andre deltagende lande. Programmet har tilvejebragt de nødvendige rammer og teknologiske midler til at samarbejde og udveksle oplysninger om gennemførelsen af EU's skattelovgivning og bekæmpelse af skatteunddragelse, skattesvig og aggressiv skatteplanlægning i et stadig mere mobilt Europa. Dokumentationen herfor er mest overbevisende inden for indirekte beskatning (især moms og punktafgifter), hvor EU's kompetence er stærkest og programaktiviteten derfor er tilsvarende høj.

Ifølge interessenterne fra Kommissionen og myndighederne i de deltagende lande er programmets overordnede struktur og processer for beslutningstagning og fastsættelse af prioriteter gennemprøvede og generelt hensigtsmæssige. Selv om der ikke kan sættes tal på fordelene, er sammenligningen af resultaterne vedrørende effektivitet med udgiftsdata og de positive resultater vedrørende den operationelle **effektivitet** et vægtigt argument for, at programmet generelt er omkostningseffektivt. De europæiske informationssystemer, fælles tiltag og uddannelsesaktiviteter skaber helt klart værdi for EU og de nationale skattemyndigheder ved at hjælpe dem med at samle ressourcer (og dermed generere stordriftsfordele) og øge skatteopkrævningen og overholdelsen og med at arbejde mere effektivt. Erhvervsdrivende har også draget indirekte fordel heraf som følge af en bedre forvaltning af skattepolitikken og den direkte anvendelse af bestemte IT-systemer og e-læringsmoduler.

Der er en stærk intern **sammenhæng** mellem de forskellige niveauer og komponenter i Fiscalisprogrammet. Dette skyldes flere faktorer, herunder en måldrevet udformning, som sikrer tilpasningen af de forskellige niveauer af interventionslogik – fra de generelle, specifikke og operationelle mål til prioriteterne og aktiviteterne. Med hensyn til programmets eksterne sammenhæng er der en stærk sammenhæng mellem programmet og Europa 2020-strategien, som det fremgår af de relevante tiltag og aktiviteter, der er blevet støttet under programmet. Kandidatlandenes og de potentielle kandidatlandes deltagelse er generelt positiv, og der er klar dokumentation for, at de deltager aktivt, og at de kan inddrages yderligere.

Programmet har været effektivt med hensyn til at tilvejebringe løsninger på problemer med en klar EU-dimension. Programmet skaber navnlig merværdi ved at tilvejebringe et forum for drøftelser, udveksling af erfaringer og netværkssamarbejde mellem medlemsstaterne, hvilket ikke ville være muligt uden støtte fra Kommissionen. Fiscalis har også bidraget til at skabe en ramme for udvekslingen af oplysninger takket være en række forskellige IT-systemer og aktiviteter. Disse har sikret både materielle og immaterielle stordriftsfordele og koordinering.

Den klare EU-komponent og det forhold, at det ville være vanskeligt eller umuligt at opnå de samme resultater uden støtte fra programmet – navnlig for så vidt angår den nødvendige vedligeholdelse af de europæiske informationssystemer – fører ligeledes til den konklusion, at det fortsat er relevant og fordelagtigt at yde støtte gennem programfinansiering i lyset af **EU-merværdien**.